

*«Діти не майбутні особи; вони вже особи.
Діти – істоти, в душах яких відкриваємо
зародок всіх думок і відчуттів, які хвилюють нас,
і підростанням цих зародків треба
керувати з ніжністю».*
(Януш Корчак)

З настанням ХХІ століття у всьому світі проблема захисту дітей загострилася. Соціально – економічна ситуація сучасного суспільства відбивається перш за все на дітях. Зростає безпритульність, наркоманія, насильство. Збільшилася кількість дітей, що залишилися без батьківського нагляду. І головним завданням нашої держави є – захист прав дитяти, збереження генофонду нації.

Основні міжнародні документи щодо прав дітей

- Декларація прав дитини – 1959 р.
- Конвенція ООН про права дитини – 1989 р.
- Всесвітня декларація про забезпечення виживання,
захисту і розвитку дітей – 1990 р.
- Законодавче забезпечення прав дітей в Україні
- Конвенція ООН про права дитини – 1991 р.
- Державна програма “Освіта”. Україна ХХІ ст. – 1993 р.
- Конституція України.
- Національна програма “Діти України” – 1996 р.
- Закон України “Про освіту” – 1996 р.
- Закон України “Про дошкільну освіту” – 2001 р
- Закон України “Про охорону дитинства” – 2001
- Указом Президента України Петра Порошенка
«Про оголошення в Україні 2018 року Роком

реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» від 14.11.2017 року № 361/2017 заплановано, зокрема, провести із залученням закладів освіти, закладів культури, конкурси та інші заходи, спрямовані на підвищення рівня знань громадян, спрямовані на підвищення рівня знань громадян щодо гарантованих їм Конституцією та законами України прав у різних сферах суспільного життя.

У Базовому компоненті зокрема відмічено, що «Дошкільна освіта є першою самоцінною ланкою і покликана гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності».

Вся система роботи у нашому дошкільному закладі будується на основі принципів:

- Зв'язок правового виховання з практичними життєвими ситуаціями;
- Відповідність змісту інформації віковому рівню життєвого досвіду, світогляду, особливостям психічного розвитку;
- Поєднання колективного та індивідуального підходів;
- Єдність правового та соціально-морального розвитку;
- Логічна послідовність правового виховання: від одержання знань про норми до засвоєння їх на практиці та до формування усвідомленої установки щодо необхідності дотримання їх кожною людиною;
- Пріоритет ігрових методів і прийомів формування основ правової культури у дошкільників;
- Інтеграція різних видів дитячої діяльності;
- Цілеспрямоване використання народознавчого матеріалу та художніх творів;
- Поступове підведення дітей до самостійних висновків та узагальнень.

Для формування у дітей елементарних уявлень про права і свободи, пошани і терпимості до інших людей на наш погляд важливо не лише давати знання, але і створювати умови для практичного вживання.

Це перш за все: створення умов для безпечного перебування дітей у ЗДО, особистісно-орієнтовна модель виховання та розвитку дитини, організація якісного освітнього процесу, контроль за харчуванням дітей, надання дітям якісної медичної допомоги, контроль за здоров'ям дітей та його збереження, багатогранна робота з батьками. Вибрані види діяльності, що ведуть для дошкільників: ігрова і художньо - продуктивна, проводяться ролеві ігри, що театралізуються, дидактичні; вправи на розвиток емоційної сфери, емпатії, комунікативних умінь і навиків. Організація проблемно – пошукової діяльності допоможе дитині відтворити засвоєні дії, побачити з боку як виглядає той або інший вчинок, які відчуття і емоції він викликає. Виготовлення емблем, плакатів, їх презентація залучить дітей до спільної продуктивної діяльності.

Серед функцій, які виконує дошкільна установа в системі освіти, велике місце повинне займати виховання основ правової свідомості з дошкільного віку,

формування у дітей елементарних уявлень про свої права і свободу, розвиток, повагу і терпимості до інших людей і їх прав.

Основними принципами реалізації програми по правовому вихованню являються систематичність роботи по правовому вихованню, взаємозв'язок із заняттями по розвитку мови, ознайомленню з тим, що оточує.

Основні освітні завдання правового виховання за програмою розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»:

- Сприяти розумінню дітьми своїх прав, свобод та обов'язків, свідомому відповідальному ставленню до них; вчити поважати права інших людей.
- Формувати у дітей почуття гідності, впевненості у собі та у своїх силах.
- Розширювати етичні уявлення про добро, чесність, справедливість, щирість. Давати дітям знання про добро та зло як протилежні категорії людського буття.
- Виховувати у дітей риси характеру, які відповідають загально-людським моральним цінностям: порядність, скромність, доброзичливість, чесність, самостійність, чуйність, почуття обов'язку.
- Формувати свідоме ставлення до своїх обов'язків у дошкільному навчальному закладі та сім'ї. Виховувати почуття відповідальності за доручену справу.
- Давати дітям знання про культуру спілкування, формувати вміння правильно поводитися в колективі з однолітками та незнайомими людьми.
- Створювати умови для набуття дошкільниками досвіду усвідомлених суспільних дій, правомірної поведінки й толерантного спілкування на основі поваги до прав інших людей.

У роботі з дошкільниками вихователі нашого дошкільного закладу використовують різноманітні методи, прийоми і форми роботи з дітьми, щоб формування правової культури дошкільника було цікавим та результативним: читання художньої літератури, створення проблемно-пошукових ситуацій, проведення правових хвилинок, проведення дидактичних ігор, моделювання та інші.

Вихователі намагаються допомогти кожній дитині проявити свою індивідуальність; разом з тим показати як унікальність, так і рівність кожної дитини; вчити толерантно спілкуватися один з одним; виховувати вміння мати свою точку зору та з повагою ставитись до думок інших; формувати уявлення про основні потреби дитини (здоров'я, житло, їжа, відпочинок); заохочувати дітей до знань про родинні стосунки, особливості різних народів світу, формування розуміння важливості миру в суспільстві.

Правове виховання у дошкільному закладі здійснюється повсякденно, але більш цілеспрямована і тематична робота з дітьми проводиться під час тематичних тижнів, днів. ЗДО велика увага приділяється святам, в яких приймають участь діти, батьки, педагогічні працівники: Міжнародний день захисту дітей (1 червня), Міжнародний день дитини (20 листопада), міжнародний день прав дитини (10 грудня), Всеукраїнський тиждень права (перший тиждень грудня). Завдання з правового виховання

також входять до інтегрованих занять з розділів «Духовно-моральний розвиток», «Дитина в соціумі», «Громадянське виховання» тощо. До основних

занять включаються елементи правового виховання: бесіди, ігри, вправи та інші. В кожній групі вихователями оформлені тематичні папки, що містять демонстраційні матеріали про права дитини, плакати, в цих папках впродовж року накопичується теоретичний та практичний матеріал з правового виховання дітей своєї вікової групи. Також в цих папках розміщено матеріали по роботі з батьками.

Вихователями проводяться сюжетно-рольові ігри, виставки дитячих малюнків, читання творів художньої літератури у рамках вирішення проблеми правового виховання дошкільнят. Разом з тим, вихователі пропонують дітям рольове програвання бажаної поведінки в різних життєвих ситуаціях, етюди, пантоміму. Широко використовується дидактичний матеріал до казок: малюнки та ілюстрації, наочний матеріал, розроблений на основі Конвенції ООН про права дитини у формі карток, які символізують права дитини (знаки-позначки прав дитини). Ігри та вправи, які проводяться сприяють розширенню області правових знань дітей, знайомлять їх зі службами екстреної допомоги, формують почуття особистої безпеки.

Дитина в будь-якому віці має рівні з дорослими права на власну думку і вчинки, які повинні дотримуватися і не порушуватися. Не тільки батьки, але й педагоги дошкільних виховних закладів повинні вкладати в свідомість дітей образи дружби, миру, солідарності, доброти для правового виховання дошкільників – закладати фундамент для розвитку нового свідомого, миролюбного покоління.

Використана література:

1. Декларація прав людини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 Мн. - "Білорусь", 1998. - 15 с. науково-практичної конференції. - Мінськ, 23 квітня 2004 р. / Відп. ред. Н.В. Литвина. - Мн., БДПУ. - 215 с.
2. Конвенція про права дитини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 ЮНІСЕФ Дитячий Фонд ООН - 28 с.
3. Альошина Н.В. Ознайомлення дошкільнят з навколишнім і соціальною дійсністю. - М., - 2001, - 234 с.
4. Доронова Т. Захист прав та гідності дитини в дошкільному закладі і в сім'ї // Дошкільне виховання, - № 8, - 2001, - С.6-9
5. Сто уроків з прав дитини: Навчальний метод. посібник / Л.І. Смагіна, А. С. Карнейчик, А.А. Петрікович, І. А. Царик. - Мн.: Університецкае, -1999. - 171 с.
6. Кусайкіна Н., Кусайкін О. Виховання в дусі прав людини.-Харків,-2005,-80с.
7. Лохвицька Л., Макаренко С. Правову культуру-старшим дошкільникам//Дошкільне виховання,-№6,-2006,-С.7-9.
8. Чаус О. Правило, право, обов'язок. Правова освіта старших дошкільнят// Дошкільне виховання,-№2,-2004,-С.6-7.